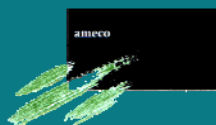

Republika Hrvatska

*Ministarstvo zaštite okoliša,
prostornog uređenja i graditeljstva*

PRISTUP JAVNOSTI INFORMACIJAMA O OKOLIŠU

PRIRUČNIK ZA PROVEDBU

Zagreb, listopad 2008

Dragi čitatelji!

Zadovoljstvo mi je predstaviti Vam priručnik: "Pristup informacijama o okolišu u donošenju odluka o okolišu".

29. svibnja 2008. godine Vlada Republike Hrvatske je usvojila Uredbu o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša. Tom se Uredbom omogućava javnosti i nevladinim organizacijama pristup informacijama o okolišu, kao što su industrijske dozvole, izvještaji o okolišu, itd. Također je olakšano sudjelovanje javnosti u značajnim procesima donošenja odluka o okolišu (npr. Procjena utjecaja na okoliš, Strateška procjena okoliša i dozvole koje imaju utjecaj na okoliš), dajući javnosti više uvida i utjecaja na proces donošenja odluka.

Ta Uredba i Zakon o zaštiti okoliša (usvojen 3. listopada 2007. godine) su potpuno usklađene sa značajnim ciljevima međunarodne Arhuške konvencije i dvije Europske direktive o pravu na pristup informacijama o okolišu i sudjelovanju javnosti u donošenju odluka o okolišu. Time je Hrvatska ispunila zakonske obaveze o pravu na pristup informacijama o okolišu i sudjelovanju javnosti u donošenju odluka o okolišu.

Ovaj priručnik, kao i priručnik o sudjelovanju javnosti u donošenju odluka o okolišu, predstavlja praktičan vodič za tijela javne vlasti i nevladine organizacije uključene u pristupanje informacijama i ustrajanje u procesima sudjelovanja javnosti. Priručnici su izrađeni u okviru zajedničkog hrvatsko-nizozemskog projekta " Provedba zahtjeva okolišnog acquis-a u vezi s pristupom informacijama o okolišu i sudjelovanjem javnosti u postupcima izdavanja odobrenja " (PPA/HR/7/3), kojeg financira nizozemsko Ministarstvo stanovanja, prostornog planiranja i zaštite okoliša, a njime koordinira EVD, nizozemska Agencija za međunarodnu poslovnu suradnju. Projekt je provodio konzorcij kojeg je vodila nizozemska kompanija Ameco u suradnji s partnerima OAG iz Nizozemske i IMO-a iz Zagreba.

S poštovanjem,

Victor Coenen
Voditelj Projekta
Ameco

Utrecht, listopad 2008. godine

SADRŽAJ

	<i>Stranica</i>
UVOD	4 - 6
PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA O OKOLIŠU	7 - 11
NAČINI DAVANJA INFORMACIJA O OKOLIŠU JAVNOSTI	12 - 18
SAŽETAK - OBVEZE	20
POSTUPCI PREMA ZAHTJEVU	21

UVOD

ARHUŠKA KONVENCIJA I PRISTUP INFORMACIJAMA

Hrvatski je sabor potvrdio (ratificirao) Konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Arhuška konvencija) u prosincu 2006. godine. Hrvatska je tako postala 40-ta zemlja koja je ratificirala konvenciju od njezina usvajanja 1998. godine. Potvrđivanjem (ratifikacijom) konvencije i uključivanjem njezinih odredaba u novi Zakon o zaštiti okoliša, Republika Hrvatska je dodatno potvrdila svoju odlučnost za otvoren i slobodan pristup informacijama o okolišu.

Baveći se odnosom između javnosti i tijela javne vlasti, Arhuška konvencija jamči javnosti pravo na pristup informacijama o okolišu, pravo na sudjelovanje u postupcima donošenja odluka te pravo pristupa pravosuđu u pitanjima koja se odnose na okoliš na lokalnoj/regionalnoj, nacionalnoj i prekograničnoj razini.

Arhuška konvencija sastoji se od tri osnovna dijela: pristup informacijama, sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu. Za potpunu provedbu ciljeva konvencije ta su tri dijela u međuzavisnom odnosu.

Odredbama Arhuške konvencije o pristupu informacijama o okolišu, koje su detaljnije razrađene u EU direktivi 2003/4/EZ o pristupu javnosti informacijama o okolišu, osigurano je da javnost dobije potpunu, točnu i ažurnu/aktualnu informaciju u vezi sa stanjem okoliša. Takva informacije omogućuje javnosti upućeno i učinkovito sudjelovanje u donošenju odluka o okolišu – no javnost može tražiti pristup informacijama o okolišu u bilo koje druge svrhe, a ne samo u svrhu sudjelovanja u odlučivanju.

Domaće zakonodavstvo mora udovoljiti sljedećim uvjetima kako bi bilo usklađeno s odredbama navedene direktive:

- Osnovni pojmovi u vezi s pristupom informacijama o okolišu (informacija o okolišu, tijelo javne vlasti, informacije pohranjene kod tijela javne vlasti, informacije tijela javne vlasti pohranjene kod drugih, podnositelj zahtjeva, javnost) moraju biti definirani u skladu s direktivom;
- Osigurati da su informacije o okolišu pohranjene kod tijela javne vlasti i informacije tijela javne vlasti pohranjene kod drugih daju/pružaju bilo kojoj pravnoj ili fizičkoj osobi na njegov/njezin zahtjev, bez iskazivanja interesa, besplatno, u obliku u kojem je podnositelj zahtjeva tražio informaciju, što je prije moguće, a u razumnom roku i uzimajući u obzir bilo koji rok kojega je podnositelj zahtjeva naveo;
- Osigurati da je informacija o okolišu koju je izradilo tijelo javne vlasti ili netko drugi za tijelo javne vlasti razumljiva, točna/ispravna i usporediva;
- Osigurati da tijela javne vlasti stave na raspolaganje i pružaju/daju informacije o okolišu javnosti u najvećoj mogućoj mjeri;

UVOD

- Jasno definiraju, na ograničavajući način, slučajevi kada se zahtjev za informacijom odbija te kada se daje djelomična informacija, zaračunavanje troškova pružanja informacija i slučajevi produljenja rokova u kojima su tijela javne vlasti dužna pružiti traženu informaciju podnositelju zahtjeva;
- Jamčiti podnositelju zahtjeva za informacijom pravo na administrativnu ili sudbeni ocjenu činjenja ili nečinjenja tijela javne vlasti u vezi sa zahtjevom

Pristup informacijama odnosi se i na pravo javnosti da zatraži informacije od tijela javne vlasti kao ina obvezu tijela javne vlasti da odgovori na zahtjev (takozvani "pasivan" pristup informacijama). Drugi aspekt pristupa informacijama o okolišu odnosi se na pravo javnosti da dobije informaciju odnosno obvezu tijela javne vlasti da prikuplja i objavljuje informacije od javnog interesa bez posebnog zahtjeva javnosti ("aktivan" pristup informacijama).

UVOD

PRAVNI OKVIR U REPUBLICI HRVATSKOJ

Temeljni zakon kojim se osigurava pravo građana na informacije je Zakon o pravu na pristup informacijama (ZPPI), kojega je Hrvatski sabor usvojio u listopadu 2003¹. Odredbama toga zakona definirani su osnovni pojmovi² i načela³ koji se odnose na pristup informacijama. Pored toga, ZPPI detaljno propisuje postupke u vezi sa zahtjevom za informacijom, žalbenim postupcima i obvezama tijela javnih vlasti na objavljivanje informacija.

Zakon o pravu na pristup informacijama je opći propis, a njegove se odredbe primjenjuju na sve informacije koje posjeduju tijela javne vlasti. Postupci u vezi s informacijama koje se odnose na okoliš dodatno su razrađeni u novome Zakonu o zaštiti okoliša (ZoZO⁴), koji je usvojen u listopadu 2007. godine. ZoZO detaljno definira koja se vrsta informacije smatra informacijom o okolišu, vrste informacija o okolišu koje tijela javne vlasti moraju objaviti, postupke prema zahtjevu za informacijom o okolišu i (izuzetno) slučajeve kada se zahtjev za informacijom o okolišu odbija. Pojednosti u vezi informiranja javnosti u postupcima donošenja odluka o okolišu detaljnije su propisane Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (UISJ⁵).

Na pitanja prava na pristup informacijama koja nisu uređena Zakonom o zaštiti okoliša ili Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša primjenjuju se odredbe Zakona o pravu na pristup informacijama.

Zakon o pravu na pristup informacijama, novi Zakon o zaštiti okoliša i Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša predstavljaju cjelovit pravni okvir kojim se osigurava pravo javnosti na pristup informacijama o okolišu, koji je u skladu s načelima Arhuške konvencije te je potpuno usklađen s EU direktivom 2003/4/EZ o pravu na pristup informacijama o okolišu.

Svrha ovoga priručnika je objasniti službenicima u tijelima javne vlasti definicije i postupke kojima se javnosti osigurava primjena njezina prava na pristup informacijama o okolišu, kao i na dobivanje informacija o okolišu na zahtjev. Ovaj je priručnik koncipiran tako da može poslužiti i bilo kome drugome tko želi dobiti informacije o okolišu, kao što su stručnjaci u zaštiti okoliša, predstavnici nevladinih udruga odnosno civilnog društva i široj javnosti.

PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA O OKOLIŠU

ŠTO JE PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA?

Pravo kojim se jamči dobivanje relevantnih, pravodobnih i točnih informacija koje posjeduju i/ili nadziru tijela javne vlasti smatra se jednim od temeljnih prava građana te je jedan od preduvjeta razvoja modernog demokratskog društva. Redovita komunikacija između tijela javne vlasti i građana i redoviti postupci informiranja zainteresirane javnosti pridonose razvoju/stvaranju povjerenja građana u javnu vlast. U osjetljivom području, kao što su pitanja okoliša, provedba ovoga pravo naročito je važna jer omogućuje aktivnije i učinkovitije sudjelovanje u donošenju odluka koje se tiču okoliša.

Zakonom o zaštiti okoliša uređena su osnovna načela u vezi odnosa između javnosti i tijela javne vlasti u postupku dobivanja informacija o okolišu, a Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša propisuje način na koji se informira javnost u postupcima donošenja odluka o okolišu. Na pitanja prava na pristup informacijama o okolišu koja nisu uređena Zakonom o zaštiti okoliša i njegovim provedbenim propisima primjenjuju se odredbe propisa kojima se uređuje pravo na pristup informacijama, odnosno Zakona o pravu na pristup informacijama, kao i drugi posebni propisi⁶.

Javnost/tijela javne vlasti - pravo/obveza

Pristup informacijama o okolišu podrazumijeva odnos između dva glavna sudionika – “javnosti” (to jest “ovlaštenika prava na informaciju”), s jedne strane i “tijela javne vlasti” s druge strane. Pravo javnosti da zatraži i dobije informacije podrazumijeva obvezu tijela javne vlasti da omogući pristup zatraženim informacijama, kao i obvezu redovitog objavljivanja informacija bez posebnog zahtjeva za tim informacijama⁷.

DEFINICIJA JAVNOSTI

Zakon o zaštiti okoliša definira javnost kao jednu ili više fizičkih ili pravnih osoba, njihove skupine, udruge i organizacije sukladno posebnim propisima i praksi⁸. Umjesto izraza “javnost” Zakon o pravu na pristup informacijama koristi izraz ovlaštenik prava na informaciju što obuhvaća svaku domaću ili stranu fizičku ili pravnu osobu koja zahtijeva pristup informacijama⁹.

Tko ima pravo tražiti informacije?

U slučajevima kada javnost traži informacije o okolišu, pravni okvir ne pravi razliku između zahtjeva za informacijama o okolišu kojega podnosi domaća ili strana¹⁰ fizička osoba, skupina, jedna ili više nevladinih organizacija, mediji, privatne tvrtke, itd.... – svi oni imaju jednako pravo zatražiti informacije o okolišu.

PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA O OKOLIŠU

ŠTO SU "TIJELA JAVNE VLASTI"?

Izraz "tijela javne vlasti" obuhvaća tijela državne vlasti, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima koje obavljaju djelatnosti u vezi s okolišem¹¹?, to jest prave osobe na koje su prenesene javne ovlasti¹². Ovim su izrazom obuhvaćena sva tijela koja posjeduju ili nadziru pojedine informacije o okolišu bez obzira na činjenicu jesu li ih sami izradili ili su ih prikupili u okviru svoje redovno propisane djelatnosti.

Tko sve treba davati informacije?

Javne vlasti u Hrvatskoj obuhvaćaju: Hrvatski sabor, Predsjednika Republike Hrvatske, Vladu Republike Hrvatske i njezine dužnosnike, sudbenu vlast, ministarstva, državne zavode, uprave i agencije, urede državne uprave u županijama, gradove, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, državne registre, fondove i zaklade, državne tvrtke, komore, odgojno-obrazovne ustanove i visoka učilišta, javne znanstvene institute, Hrvatski državni arhiv, muzeje te sve druge institucije koje posjeduju ili nadziru relevantne informacije. Popis tijela javne vlasti svake se godine objavljuje u Narodnim novinama. Bez obzira na njihov različit pravi status, sva tijela javne vlasti obvezna su staviti na raspolaganje javnosti informacije koje posjeduju, kojima raspolažu ili koje nadziru redovitim objavljivanjem i omogućavanjem pristupa informacijama na zahtjev.

ŠTO JE INFORMACIJA O OKOLIŠU?

Prema Zakonu o zaštiti okoliša¹³, informacija o okolišu je SVAKA informacija u pisanom, vizualnom, slušnom, elektroničkom ili drugom materijalnom obliku koja se odnosi na:

- okoliš i njegove sastavnice (zrak, voda, more, tlo, krajobraz, biljni i životinjski svijet i obalno područje);
- čimbenike koji utječu na okoliš, to jest postupci i aktivnosti koji mogu prouzročiti onečišćenje okoliša te ugroziti njegovu kakvoću: emisije, ispuštanja ili otpad;
- biološku raznolikost, prirodna staništa i kulturnu baštinu;
- prirodne pojave koje utječu ili bi mogle utjecati na promjene u okolišu;
- aktivnosti i mjere tijela javne vlasti, kao što je donošenje propisa, općih i posebnih dokumenata koji se tiču zaštite okoliša te sadržaj tih propisa i dokumenata;
- stanje i mjere i načini održavanja projektiranog stanja postrojenja i drugih objekata koji bi mogli utjecati na onečišćavanje okoliša i sastavnica okoliša, odnosno koji bi mogli utjecati na s okolišem povezana opterećenja i/ili postupke.

PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA O OKOLIŠU

Informacije koje se odnose na opterećenja kao što su tvari, energija, buka, nuklearna goriva, radijacija ili otpad, uključujući radioaktivan otpad, emisije i druga ispuštanja u okoliš obuhvaćaju i podatke o mjernim postupcima, ako takvi podaci postoje, uključujući metode analiza, uzorkovanja, prethodne obrade uzoraka korištenih u prikupljanju podataka te standardizirane postupke koji su korišteni¹⁴.

Zakon o zaštiti okoliša obuhvaća informacije o okolišu pohranjene kod tijela javne vlasti (što uključuje informacije koje su u posjedu tijela javne vlasti i koje su ta tijela sama proizvela ili zaprimila) te informacije koje tijela javne vlasti nadziru odnosno informacije tijela javne vlasti koje su pohranjene kod drugih (to jest informacije koje čuvaju osobe-ovlaštenici u ime tijela javne vlasti).

Elementi informacije o okolišu – sadržaj, oblik, posjedovanje informacije

Pored zakonski propisanog sadržaja informacije o okolišu ne postoji posebno propisani oblik – informacija o okolišu tako može biti, na primjer, fotografija, crtež, film, audio zapis, izvješće, akt (dokument), tablica, grafikon, itd... Međutim, da bi se pristupilo informacijama, bitno je da tijelo javne vlasti traženu informaciju posjeduje, njome raspolaže ili ju nadzire, bez obzira na to je li pohranjena na nekom dokumentu ili nije te bez obzira na izvor, vrijeme nastanka, mjesto pohranjivanja, na način saznavanja, na to po čijem nalogu, u čije ime i za čiji račun je informacija pohranjena ili drugo svojstvo informacije¹⁵.

OPĆA NAČELA PRISTUPA JAVNOSTI INFORMACIJAMA

Davanje informacija o okolišu treba biti u skladu s nekoliko osnovnih načela propisanih Zakonom o pravu na pristup informacijama i Zakonom o zaštiti okoliša. Tim se načelima utvrđuje opći okvir odnosa između javnosti i tijela javne vlasti u ostvarivanju prava na pristup informacijama:

1. Informacije koje tijela javne vlasti posjeduju, raspolažu ili nadziru moraju biti dostupne javnosti¹⁶ (DOSTUPNOST INFORMACIJA)
2. Javnost ima pravo saznati od javnih vlasti posjeduju li one, raspolažu li ili nadziru tražene informacije¹⁷ (JAVNOST INFORMACIJA)
3. Informacije koje tijela javne vlasti daju javnosti ili ih objavljuju moraju biti potpune, točne, pravovremene i usporedive¹⁸ (KVALITETA INFORMACIJA)
4. Zainteresiranoj javnosti treba pod jednakim uvjetima osigurati ostvarenje prava na pristup informacijama, odnosno na jednak način i ravnopravno ostvaruju to pravo. To znači da tijela javne vlasti ne smiju staviti u povoljniji položaj niti jednog predstavnika javnosti na način da se određenom predstavniku javnosti informacija daje ranije¹⁹ (JEDNAKOST U PRISTUPU INFORMACIJAMA)
5. Javnost ima pravo na slobodno raspolaganje i javno iznošenje informacija koje posjeduju²⁰ (SLOBODNO IZNOŠENJE INFORMACIJA)

PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA O OKOLIŠU

IZUZECI OD PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA

Pravo na pristup informacijama može se ograničiti samo izuzetno, u slučajevima i na način propisan zakonom²¹. Ako postoji bilo koje ograničenje prava na pristup određenim informacijama, tijelo javne vlasti je obvezno navesti, u posebnom rješenju, o kojoj kategoriji izuzetka se radi odnosno o razlozima zbog kojih je odlučilo o uskrati informacije²². Opća načela o pristupu javnosti informacijama isto tako se ne primjenjuju na informacije koje sadrže osobne podatke – pravo na pristup informacijama u tim se slučajevima ostvaruje na način propisan posebnim zakonom, to jest Zakonom o zaštiti osobnih podataka²³.

Kada, za koje razdoblje i u kojem opsegu se može uskratiti pravo na pristup informacijama?

Tijela javne vlasti uskratit će pravo na pristup informacijama ako je informacija zakonom ili na osnovi kriterija utvrđenih zakonom, proglašena državnom, vojno, službenom, profesionalnom ili poslovnom tajnom ili ako sadrži osobne podatke koji su zaštićeni posebnim zakonom²⁴.

Tijelo javne vlasti koje posjeduje informaciju o okolišu može odbiti pristup informaciji ukoliko bi objavljivanje te informacije imalo negativan učinak na:

- tajnost postupaka koje vodi tijelo javne vlasti, ukoliko je tajnost postupka zajamčena posebnim propisom;
- međunarodne odnose, javnu sigurnost i nacionalnu obranu;
- sudski postupak, odnosno prava fizičkih i pravnih osoba na pravično suđenje te na pravo tijela državne vlasti na provođenje istrage u kaznenim ili prekršajnim postupcima;
- tajnost trgovački i/ili industrijskih podataka gdje je tajnost zaštićena posebnim propisima kojima se štiti legitiman/opravan ekonomski interes, uključujući i javni interes u održavanju tajnosti podataka o porezu te statistiku;
- zaštitu osoba i zaštitu tajnosti osobnih podataka koji se odnose na fizičke osobe koje nisu dale pristanak na pristup podacima javnosti, a ta tajnost je zajamčena propisima;
- zaštitu intelektualnog i industrijskog vlasništva;
- interes ili zaštitu osoba koje su dobrovoljno dostavile traženi podatak bez zakonske obveze da to učine, osim ukoliko nisu dale pristanak o objavi podataka;
- zaštitu sastavnica okoliša na koje se podatak odnosi – primjerice: staništa zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta²⁵.

PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA O OKOLIŠU

Kada, za koje razdoblje i u kojem opsegu se može uskratiti pravo na pristup informacijama?

U gore navedenim slučajevima, prigodom odlučivanja o uskrati prava na pristup informacijama, tijelo javne vlasti ima diskrecijsko pravo procijeniti je li zaštita javnog interesa važnija od interesa ostvarenog objavljivanjem tražene informacije. Pored toga, tijelo javne vlasti koje posjeduje informaciju o okolišu ne ože odbiti zahtjev za informacijom o okolišu, ako se taj zahtjev odnosi na ispuštanja ili druge emisije u okoliš²⁶.

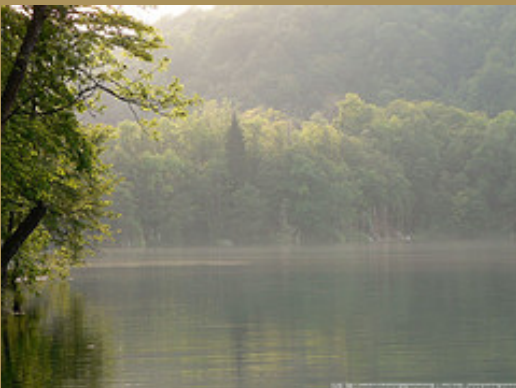
Prigodom odlučivanja o odbijanju zahtjeva za informacijom, tijelo javne vlasti razmotrit će postoje li dijelovi informacije koji se mogu objaviti. Naime, ako postoje dijelovi informacije, koji se s obzirom na prirodu svog sadržaja mogu objaviti, tijelo javne vlasti će dopustiti djelomičan pristup toj informaciji²⁷.

Nakon što su gore navedeni razlozi za uskraćivanje prava na pristup informacijama prestali važiti (npr. objavljivanje informacije se više ne smatra prijetnjom nacionalnoj sigurnosti), informacija će postati dostupna javnosti. Informacije za koje je pravo na pristup uskraćen zbog zaštite intelektualnog vlasništva postaju svakako dostupne javnosti nakon 20 godina od dana kada su informacije nastale, osim ako zakonom ili drugim propisom nije određen duži rok.

To se međutim ne primjenjuje ukoliko bi objavljivanje informacija imalo negativan učinak na međunarodne odnose, javnu sigurnost i nacionalnu obranu ili na prava fizičkih ili pravnih osoba na pravično suđenje ten a pravo tijela državne vlasti na provođenje istrage u kaznenom ili prekršajnim postupcima.

NAČINI DAVANJA INFORMACIJA O OKOLIŠU JAVNOSTI

Prema Zakonu o pravu na pristup informacijama, tijela javne vlasti obvezna su omogućiti pristup informacijama redovitim objavljivanjem određenih informacija, neposrednim pružanjem informacije ovlašteniku koji je podnio zahtjev, uvidom u dokumente i pravljjenjem preslika dokumenata koji sadrže traženu informaciju, dostavljanjem ovlašteniku koji je podnio zahtjev preslika dokumenata koji sadrži traženu informaciju i na drugi način kojim se ostvaruju prava na slobodan pristup informacijama²⁸.

Službenik za informiranje i katalog informacija

Radi lakšeg pristupa informacijama, tijela javne vlasti obvezna su donijeti odluku kojom će odrediti službenika za informiranje – posebnu službenu osobu, ovlaštenu za odlučivanje o ostvarivanju prava na pristup informacijama. Službenik za informiranje odlučuje o pojedinačnim zahtjevima za informacijama; obavlja poslove u vezi s prikupljanjem, obrade, klasificiranja, čuvanja i objavljivanja informacija te pomaže javnosti u vezi s njihovim zahtjevima za informacijama. Tijela javne vlasti obvezna su upoznati javnost sa službenim podacima o službeniku za informiranje, kao i o načinu njegova/njezina rada. Pored toga, tijela javne vlasti obvezna su posebnom odlukom ustrojiti katalog informacija. Katalog treba sadržavati sistematizirani pregled informacija koje tijelo javne vlasti posjeduje, raspolaže ili nadzire s opisom sadržaja, namjenom, načinom osiguravanja i vremenom ostvarivanja prava na pristup. Službenik za informiranje poduzima sve radnje i mjere potrebne radi urednog vođenja kataloga²⁹.

Zakonom o zaštiti okoliša uređeni su pojedini detalji koji se odnose na objavljivanje informacija o okolišu i na davanje informacija o okolišu na zahtjev javnosti³⁰. Pored toga ZoZO u pogledu postupaka za donošenje odluka o okolišu propisuje posebne postupke za informiranje javnosti koje detaljnije razrađuje Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša.

OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA O OKOLIŠU

KOJU VRSTU INFORMACIJA MORAJU OBJAVLJIVATI TIJELA JAVNE VLASTI?

Tijela javne vlasti obvezna su redovito objavljivati informacije koje posjeduju (bilo da su ih izradila ili prikupila), uključujući i informacije o odlukama i mjerama tijela javnih vlasti kojima se utječe na interese javnosti; informacije o radu tijela javnih vlasti (uključujući podatke o aktivnostima, organizaciji, troškovima rada i izvorima financiranja); informacije o aktivnostima koje je javnost poduzela prema tijelima javne vlasti (kao što su zahtjevi, peticije i prijedlozi); te informacije o postupcima javne nabave.

NAČINI DAVANJA INFORMACIJA O OKOLIŠU JAVNOSTI

Pored toga, nacrti zakona i podzakonskih akata, koje tijela javne vlasti izrađuju, moraju se objavljivati te omogućiti javnosti da se o njima očituje u primjerenom roku, kao i pisana očitovanja javnosti na te nacрте te konačne prijedloge tih akata³¹.

Koje se informacije o okolišu moraju redovito objavljivati?

Zakon o zaštiti okoliša propisuje koje informacije o okolišu su tijela javne vlasti obvezna objavljivati. To su sljedeće informacije:

- tekstovi međunarodnih ugovora, konvencija ili sporazuma, te propise iz područja zaštite okoliša,
- strategije, planovi, programi i drugi dokumenti zaštite okoliša,
- dostupna izvješća o provedbi propisa iz područja zaštite okoliša, uključujući provedbu međunarodnih ugovora i strateških dokumenata, planova i programa iz područja zaštite okoliša,
- izvješća o stanju okoliša,
- podaci koji se odnose na praćenje stanja okoliša,
- dozvole/suglasnosti koje imaju značajan utjecaj na okoliš kao i ugovore sklopljene s ciljem zaštite okoliša,
- studije i procjene rizika u odnosu na sastavnice okoliša i druge podatke od značaja za zaštitu okoliša³².

Kako bi se javnosti omogućio pristup točnim informacijama, tijela javne vlasti obvezna su uredno ažurirati informacije o okolišu koje objavljuju³³.

Kako objaviti informacije o okolišu?

Tijela javne vlasti obvezna su objavljivati informacije koje posjeduju, nadziru ili kojima raspolažu radi toga da budu dostupne svima, u svako doba i pod jednakim uvjetima. Zato bi objavljene informacije trebale biti dostupne na odgovarajući način: putem službenih glasila, elektroničkih baza podataka ili putem drugih informacijskih materijala (npr. Brošura, CD-a, glasila, itd..).

Neposredno obavješćavanje javnosti

Pored redovitog objavljivanja informacija o okolišu, Zakon o zaštiti okoliša propisuje obvezu tijela javne vlasti da odmah (to jest čim imaju saznanja te bez odgađanja) obavijeste javnost u slučajevima neposredne opasnosti za ljudsko zdravlje, materijalna dobra i/ili okoliš, neovisno jesu li te opasnosti uzrokovane ljudskom djelatnošću ili prirodnim pojavama. Nadalje, tijela javne vlasti i onečišćivači, odmah po saznanju, obvezni su bez odgađanja obavijestiti javnost o prekoračenjima propisanih graničnih vrijednosti emisija u okoliš. Neposredno obavješćavanje javnosti obavlja se putem sredstava javnog informiranja ili na drugi odgovarajući način³⁴.

NAČINI DAVANJA INFORMACIJA O OKOLIŠU JAVNOSTI

DAVANJE INFORMACIJA O OKOLIŠU NA ZAHTJEV JAVNOSTI

Što je obrazac zahtjeva za informacijama?

Uz redovito objavljivanje informacija, tijela javne vlasti koja posjeduju informacije o okolišu ili na koje se informacija o okolišu odnosi obvezna su davati informacije o okolišu na zahtjev javnosti³⁵.

Podnositelj zahtjeva nije obvezan navesti razloge zbog kojih traži pristup informacijama³⁶. Isto tako, ne postoji poseban oblik da bi zahtjev bio valjan – zahtjev može biti podnesen u pisanom obliku, na posebnom obrascu ili usmeno ili pak putem telekomunikacijske tehnologije kao što je e-mail, telefon, faks, itd.. Prema tome, tijela javne vlasti obvezna su dati javnosti traženu informaciju bez obzira na oblik zahtjeva³⁷.

Postupanje sa zahtjevima za informiranje?

Tijela javne vlasti dužna su ustrojiti poseban službeni upisnik o zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama³⁸, koje uredno vode službenici za informiranje. Upisnici se vode u elektroničkom obliku, ali isto tako mogu se voditi i u obliku tvrdo ukoričene knjige. Sadržaj i način vođenja službenih upisnika detaljnije je propisan posebnim Pravilnikom³⁹.

KAKO POSTUPITI PO ZAHTJEVU ZA INFORMACIJOM O OKOLIŠU?

Ako je zahtjev podnesen usmeno o tome će se sastaviti zapisnik, a ako je podnesen putem telefona ili drugog telekomunikacijskog uređaja sastavit će se službena zabilješka. Pisani zahtjev sadrži: naziv i sjedište tijela javne vlasti kojem se zahtjev podnosi, podatke koji su važni za prepoznavanje tražene informacije, ime i prezime i adresu fizičke osobe podnositelja zahtjeva, tvrtku, odnosno naziv pravne osobe i njezino sjedište⁴⁰.

U slučaju nepotpunog ili nerazumljivog zahtjeva tijelo javne vlasti pozvat će podnositelja zahtjeva da ga ispravi u roku od tri dana. Ako podnositelj zahtjeva ne ispravi zahtjev na odgovarajući način, tijelo javne vlasti odbacit će rješenjem zahtjev kao nerazumljiv ili nepotpun⁴¹.

Ako tijelo javne vlasti ne posjeduje, ne raspolaže ili ne nadzire zatraženu informaciju, a ima saznanja o nadležnom tijelu, bez odgode, a najkasnije u roku od 8 dana od zaprimanja zahtjeva obvezno je ustupiti zahtjev tijelu javne vlasti koji posjeduje, raspolaže ili nadzire traženu informaciju, o čemu će obavijestiti podnositelja zahtjeva. U tome slučaju rokovi ostvarivanja prava na pristup informaciji računaju se od dana kada je tijelo javne vlasti zaprimilo ustupljeni

NAČINI DAVANJA INFORMACIJA O OKOLIŠU JAVNOSTI

zahtjev⁴². Ako tijelo javne vlasti nema saznanja o tome koje tijelo javne vlasti posjeduje traženu informaciju, donijet će rješenje o odbijanju zahtjeva⁴³.

U slučaju kada je informacija već objavljena, tijelo javne vlasti obvezno je bez odgode obavijestiti podnositelja zahtjeva gdje je, kada i kako tražena informacija objavljena⁴⁴.

Ukoliko je istom podnositelju zahtjeva omogućen pristup istoj informaciji u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva, tijelo javne vlasti će donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva⁴⁵.

Kada se zahtjev odnosi na informacije, materijale, dokumente ili podatke koji su u fazi izrade odnosno čije je dovršenje u tijeku, tijelo javne vlasti će rješenjem odbiti zahtjev za davanjem informacije o okolišu. U tome slučaju, tijelo javne vlasti dužno je u rješenju navesti koje je tijelo nadležno za izradu materijala za koje se traži pristup informacijama i navesti vrijeme potrebno za njihov završetak, ukoliko raspolaže takvim informacijama⁴⁶.

Prihvatanje zahtjeva i oblik informacije koja se daje na temelju zahtjeva

Tijelo javne vlasti ne donosi posebno rješenje o prihvatanju zahtjeva za pristup informaciji, već će o tom slučaju sastaviti službenu zabilješku.

Što se tiče oblika informacije, podnositelj zahtjeva može u zahtjevu predložiti način na koji će tijelo javne vlasti učiniti informaciju dostupnom, a informacija o okolišu, ako je prema prirodi stvari moguće, daje se u obliku u kojem je tražena⁴⁷. Međutim, kada bi davanje informacije u traženom obliku zahtijevalo posebno opsežne radnje ili bi bilo skupo (npr. ispisivanje, kopiranje i faksiranje informacija koje su već dostupne u elektroničkom obliku), tijela javne vlasti mogu dati traženu informaciju u postojećem obliku, uz objašnjenje zašto se informacija ne daje u traženom obliku. Tijela javne vlasti trebaju omogućiti da dana informacija bude u obliku u kojem ju podnositelj zahtjeva može koristiti.

ROKOVI ZA DAVANJE INFORMACIJA

Prema Zakonu o pravu na pristup informacijama, tijela javne vlasti će omogućiti podnositelju zahtjeva pristup informaciji najkasnije 15 dana od dana podnošenja zahtjeva. Ovaj se rok izuzetno može produžiti do 30 dana ukoliko tijelo javne vlasti mora dati informaciju koju mora tražiti izvan svojeg sjedišta ili ukoliko se jednim zahtjevom traži veći broj različitih informacija. U tim slučajevima, tijelo javne vlasti će, bez odgode, a najkasnije u roku od 8 dana, obavijestiti podnositelja zahtjeva o i navesti razloge zbog kojih je taj rok produžen⁴⁸.

NAČINI DAVANJA INFORMACIJA O OKOLIŠU JAVNOSTI

Produženje roka za davanje informacije o okolišu

Rokovi za pružanje informacija o okolišu razlikuju se od rokova propisanih Zakonom o pravu na pristup informacijama – prema Zakonu o zaštiti okoliša, tijela javne vlasti koja posjeduju informacije o okolišu ili na koja se informacije o okolišu odnose, omogućit će pristup informacijama što je to prije moguće, a najkasnije u roku od jednog mjeseca od datuma zaprimanja zahtjeva.

U iznimnim slučajevima, kada je tražena informacija takvog opsega i složenosti da je razdoblje od mjesec dana nedostavno za kompletiranje dokumentacije u vezi s tim zahtjevom, Zakon o zaštiti okoliša propisuje da tijela javne vlasti mogu produžiti rok za davanje informacije na najviše dva mjeseca od datuma zaprimanja zahtjeva.

U tom slučaju tijelo javne vlasti obavijestit će podnositelja zahtjeva u najkraćem mogućem roku, a najkasnije do isteka roka od mjesec dana od dana podnošenja zahtjeva, o potrebi produženja roka, kao i o razlozima za njegovo produženje⁴⁹.

NAPLATA TROŠKOVA ZA DAVANJE INFORMACIJA O OKOLIŠU

Omogućiti pristup informacijama zainteresiranoj javnosti zakonski je propisana obveza tijela javnih vlasti. Prema tome, tijela javne vlasti ne smiju naplaćivati pristup bilo kojoj informaciji koju su obvezni prikupiti i redovito objavljivati u okviru svoje nadležnosti niti smiju naplaćivati pristup i uvid in situ u tražene informacije. Međutim, u nekim slučajevima, omogućavanje pristupa informacijama može zahtijevati dodatan rad tijela javne vlasti (npr. prikupljanje, sistematizacija i obrada podataka, izrada grafikona i tablica) ili dodatne troškove (npr. fotokopiranje ili poštanski troškovi). Tijela javne vlasti mogu naplatiti takve troškove, ali takve naknade moraju biti razumne. Prema Zakonu o pristupu informacijama, tijela javne vlasti imaju pravo na naknadu stvarnih materijalnih troškova u vezi s pružanjem i dostavom tražene informacije⁵⁰. Popis takvih naknada mora se objaviti i biti dostupan podnositeljima zahtjeva, kao i okolnosti u kojima ih tijelo javne vlasti može zaračunati ili ih se odreći.

PRAVO NA ISPRAVAK I DOPUNU INFORMACIJE I PRAVO NA ŽALBU

Ukoliko je zahtjev za informacijom odbijen ili podnositelj zahtjeva nije zadovoljan dobivenom informacijom (dobivena informacija je nepotpuna, netočna ili zastarjela ili pak nije dana u zadovoljavajućem obliku), ili je njegov/njezin zahtjev zanemaren ili odbačen, podnositelj zahtjeva ima pravo poduzeti odgovarajuće pravne radnje.

NAČINI DAVANJA INFORMACIJA O OKOLIŠU JAVNOSTI

To pravo i postupci uređeni su Zakonom o pravu na pristup informacijama i Zakonom o općem upravnom postupku⁵¹, koji je glavni postupovni propis u svim postupcima u kojima tijela javne vlasti odlučuju o pravima, obvezama ili pravnom interesu građana, pravnih osoba i drugih subjekata.

Ukoliko podnositelj zahtjeva, na osnovi dokaza kojima raspolaže, smatra da informacija pružena na temelju zahtjeva nije točna ili potpuna, on/ona može zahtijevati ispravak, odnosno dopunu te informacije. Premda nije izričito propisano zakonom, takav bi zahtjev mogao, čini se, biti valjan i ako je informacija dana u neobičnom obliku (npr. izvadak iz baza podataka koji se ne može otvoriti uobičajenim kompjuterskim programima). Tijela javne vlasti obvezna su postupiti po takvim zahtjevima te ako se pokaže da je takav zahtjev opravdan, moraju podnositelju zahtjeva dostaviti ispravljenu i dopunjenu informaciju (ili u odgovarajućem obliku). Ako tijelo javne vlasti smatra da nema osnove za dopunu ili ispravak dane informacije ili za davanje informacije u drugom obliku, mora donijeti posebno rješenje (novo) o odbijanju zahtjeva⁵².

Ako je zahtjev za dopunom ili ispravkom bio odbijen, podnositelj zahtjeva može izjaviti žalbu protiv takve odluke. Žalba se izjavljuje čelniku nadležnog tijela javne vlasti, u roku od 8 dana od dana kada je podnositelj zahtjeva zaprimio rješenje⁵³. Drugostupanjska odluka po žalbi mora se donijeti i dostaviti bez odgode, a najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja žalbe⁵⁴. Ako se drugostupanjskom odlukom potvrdi prvostupanjsko rješenje tijela javne vlasti, podnositelj zahtjeva ima pravo tužbom pokrenuti upravni spor protiv drugostupanjske odluke pred Upravnim sudom⁵⁵, u skladu s odredbama Zakona o upravnim sporovima⁵⁶.

Kada je zahtjev za informacijom odbijen iz razloga navedenih u Zakonu o pravu na pristup informacijama i Zakona o zaštiti okoliša⁵⁷, podnositelj zahtjeva nema pravo žalbe protiv rješenja već može odmah tužbom pokrenuti spor protiv rješenja o odbijanju zahtjeva pred Upravnim sudom.

Šutnja administracije

Ukoliko podnositelj zahtjeva nije dobio odgovor od tijela javne vlasti u zakonom propisanim rokovima („šutnja administracije“), prema Zakonu o općem upravnom postupku, podnositelj zahtjeva ima pravo izjaviti žalbu čelniku tijela javne vlasti od kojega je zatražio informaciju⁵⁸. Tijelo javne vlasti ima obvezu odgovoriti na žalbu u roku od 15 dana o dana zaprimanja žalbe. Ukoliko tijelo javne vlasti propusti postupiti po žalbi u gore navedenom roku, podnositelj zahtjeva ima pravo pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom⁵⁹.

NAČINI DAVANJA INFORMACIJA O OKOLIŠU JAVNOSTI

Prema Zakonu o pravu na pristup informacijama, postupci pred Upravnim sudom koji se odnose na pravo na pristup informacijama su hitni⁶⁰. Tužba se može podnijeti u roku od 30 dana dostave rješenja o odbijanju⁶¹. Ukoliko Upravni sud nađe da je upravna tužba utemeljena, donijet će presudu o ukidanju rješenja tijela javne vlasti, i vratiti predmet tijelu javne vlasti na ponovni postupak. U ponovljenome postupku, tijelo javne vlasti je vezano pravnim shvaćanjem i primjedbama suda u vezi s postupkom⁶².

SAŽETAK - OBVEZE

KOJE SE ODNOSE NA OSIGURANJE PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA O OKOLIŠU

Tijela javne vlasti zakonom su obvezna::

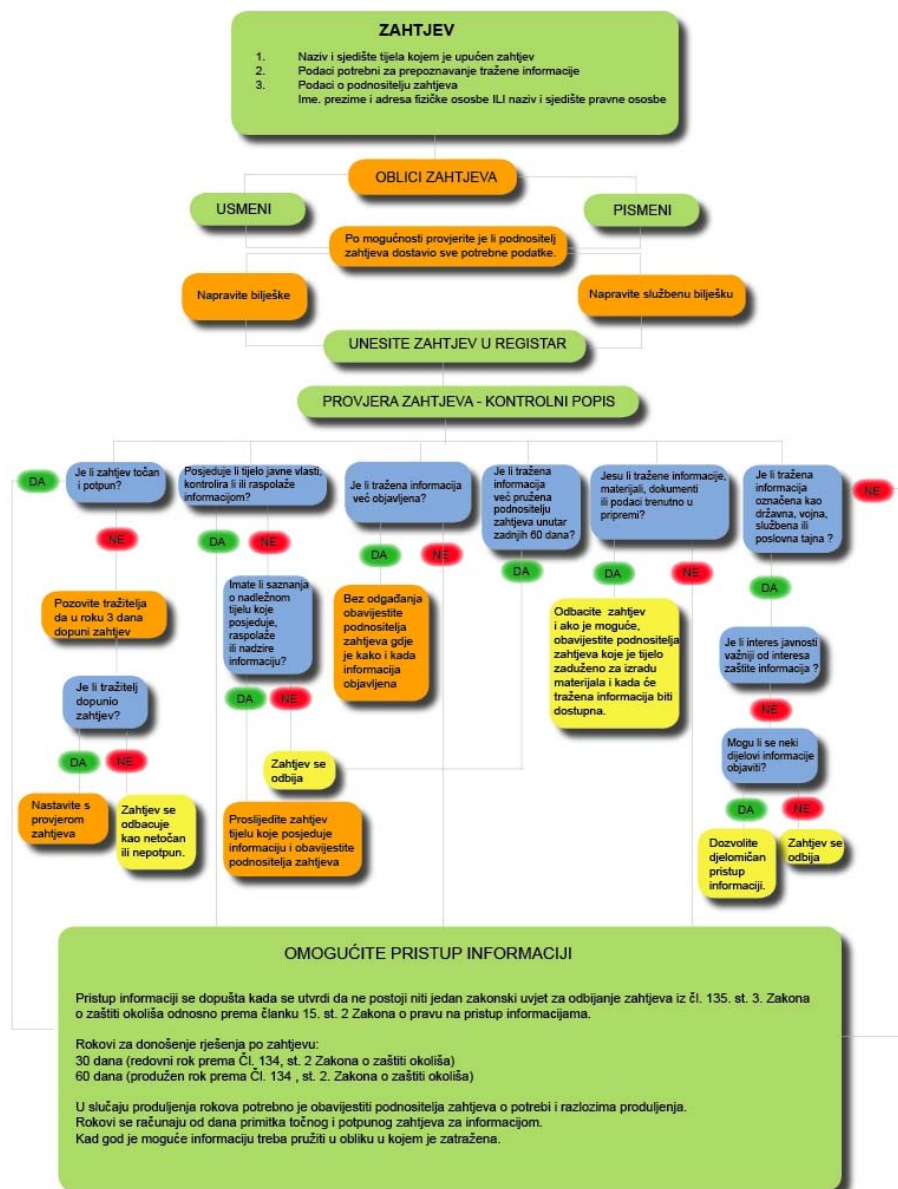
- redovito, pravovremeno i uredno objavljivati informacije koje izrađuju, prikupljaju, posjeduju, kojima raspolažu ili ih nadziru;
- redovito ažurirati informacije koje objavljuju;
- ustrojiti (posebnom odlukom) katalog informacija;
- ustrojiti i uredno voditi službene upisnike o ostvarivanju prava na pristup informacijama;
- imenovati službenika za informiranje i s time upoznati javnost, kao i s načinom rada službenika za informiranje;
- dati informacije na zahtjev javnosti, u skladu sa zakonom propisanim postupcima i rokovima;
- osigurati da je dana informacija pravovremena i točna bez obzira na oblik zahtjeva ili status osobe koja je podnijela zahtjev;
- omogućiti, ukoliko je moguće, da je informacija dana u traženom obliku;
- ako je potrebno, pomoći javnosti koja traži informacije da uobliče i/ili pojasne zahtjev;
- objasniti razloge odbijanja zahtjeva za informacijom ili davanja informacije u obliku drugačijem od onoga koji je zahtijevan;
- ako je moguće i ukoliko ne posjeduju traženu informaciju, savjetovati podnositelja zahtjeva od kojih bi tijela javne vlasti mogli zahtijevati informaciju;
- obavijestiti javnost, bez odgađanja, u slučajevima neposredne opasnosti za ljudsko zdravlje, materijalna dobra i/ili okoliš;
- obavijestiti javnost, bez odgađanja, putem sredstava javnog informiranja ili na drugi odgovarajući način, o bilo kojem prekoračenju propisanih graničnih vrijednosti emisija u okoliš.

TIJELA JAVNE VLASTI MOGU USKRATITI PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA SAMO U ZAKONOM PROPISANIM SLUČAJEVIMA

POSTUPCI PREMA ZAHTJEVU

pregled

1. Zakon o pravu na pristup informacijama, „Narodne novine“, br. 172/2003
2. Pojmovi pojašnjeni u zakonu su “ovlaštenik prava na informaciju”, “tijela javne vlasti”, “informacija”, “dokument” i “pravo na pristup informacijama”
3. Ova su načela: pretpostavke javnosti, slobodnog pristupa I ograničenja pristupu informacijama, potpunost I točnost informacije, jednakost u pristupu informacijama I načelo raspolaganja informacijom odnosno pravo na javno iznošenje informacije dobivene od tijela javne vlasti
4. Zakon o zaštiti okoliša, "Narodne novine", br. 110/2007
5. Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša, „Narodne novine“, br. 64/2008
6. ZoZO, Čl. 4, st.2
7. ZPPI, Čl. 3, st. 1.5
8. ZoZO, Čl. 3, st. 1
9. ZPPI, Čl. 3, st. 1.1
10. Iako to ZoZO izričito ne propisuje, status domaćih i stranih pravnih osoba u postupku pristupa informacijama treba biti jednaki prema ZPPI.
11. ZoZO, Čl. 3, st. 1. t. 53
12. ZPPI, Čl. 3, st. 1
13. ZoZO, Čl. 3, st. 1. t. 7; Čl. 132
14. ZoZO, Čl. 136, st. 2
15. ZPPI, Čl. 3, st. 1, t.3
16. ZPPI, Čl. 4, st. 1
17. ZPPI, Čl. 4, st. 2
18. ZPPI, Čl 5, ZoZO, Čl. 136, st. 1 i UISJ čl. 3, st 1
19. ZPPI, Čl. 6, st. 1 i 2
20. ZPPI, Čl. 7
21. ZPPI, Čl. 4, st. 4
22. ZPPI, Čl. 4, st. 3
23. Zakon o zaštiti osobnih podataka (ZZOP), Narodne novine, br. 103/03 i 118/06
24. ZPPI, Čl. 8, st. 1; ZoZO, Čl. 135, st. 1
25. ZoZO, Čl. 135, st. 3
26. To se međutim ne primjenjuje ukoliko bi objavljivanje informacija imalo negativan učinak na međunarodne odnose, javnu sigurnost I nacionalnu obranu ili na prava fizičkih ili pravnih osoba na pravično suđenje ten a pravo tijela državne vlasti na provođenje istrage u kaznenom ili prekršajnim postupcima (ZoZO, Čl. 135, st. 3, alineje 2, 3 i 4)
27. ZPPI, Čl. 8
28. ZPPI; Čl. 10
29. ZPPI, Čl. 22
30. ZoZO, Čl. 137
31. ZPPI, Čl. 20, st. 1
32. ZoZO Čl. 133, st. 1
33. ZoZO, Čl. 133, st. 1
34. ZoZO, Čl. 133, st. 3. i 4.
35. ZoZO, Čl. 134, st 1

36. ZPPI, Čl. 11, st 4
37. ZPPI, Čl. 11, st 1
38. ZPPI, Čl. 18
39. Pravilnik o ustroju, sadržaju I načinu vođenja službenog upisnika o ostvarivanju prava na pristup informacijama Narodne novine, br. 137/04
40. ZPPI, Čl. 11, st. 2 I 3
41. ZPPI, Čl. 12, st. 2; ZOZO, Čl. 135, st. 1, t.4
42. ZPPI, Čl. 13
43. ZPPI, Čl. 15, st. 2, t. 2, ZoZO, Čl. 135, st. 1, t.1
44. ZPPI, Čl.15, st. 3
45. ZPPI, Čl. 15 st. 2, t.3
46. ZoZO, Čl.135, st. 1. t. 5 I st. 2
47. ZPPI, Čl. 11, st 5, ZoZO, Čl. 134., st. 4
48. ZPPI, Čl. 14
49. ZPPI, čl. 134, st. 2
50. ZPPI, Čl. 19
51. Zakon o općem upravnom postupku (ZUP), Narodne novine, br. 53/91, 103/96
52. ZPPI, Čl. 16
53. ZPPI, Čl. 17, st. 1
54. ZPPI, Čl.17, st. 2
55. ZPPI, Čl. 17, st. 3
56. Zakon o upravnim sporovima (ZUS), Narodne novine, br. 53/91, 9/92, 77/92
57. ZPPI, Čl. 8, st. 1 i 2), i ZoZO, Čl. 135, st. 1 i 3)
58. ZUP, Čl. 246
59. ZUS, Čl. 26
60. ZPPI, Čl. 17, st. 3
61. ZUS, Čl. 24
62. ZUS, Čl. 62

